

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 17. VI aastakäik

1. septembril 1931.

Tellimishind:	Toimetus:	Kuulutuste hinnad:
Aastas . . . kr. 2.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. . . kr. 40.00
Poolaastas . . . " 1.50	Kõnetraat 17-77. Toimetaja kõnetunnid:	1/2 " . . . " 22.00
Välismaale . . . " 5.00	Igal äripäeval 12—2 p. l.	1/4 " . . . " 12.00
Poolaastas . . . " 3.00		Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Kaitset kodumaa tööstusele! Tööstur ja kaupmees „Eesti nädala“ teostajaina. Ehitustegevuse elustamine vähendaks tööpuudust. Äride register. Majanduslikke teateid. Koja Teataja kirjavahetus Tolliteateld. Mõnd kodumaa tööstusettevõtetel. Toidualnete turg. Välisbörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

Kaitset kodumaa tööstusele!

Joakim Puhk,

Kaubandus-tööstuskoja esimees.

Tänapäeva tähtsaimaks mureks kogu maailmas on, kuidas muretseda inimestele tööd, sest töövõimaluste puudumisel langeb riigikodanike ostujõud, vähenevad riikide tulud, jäävad teostatamata paljud üldkasulikud algatused ja tekivad majanduslikud raskused. Sellega käib kaasas vaesemate rahvakihtide alatoitus, kodanike meeleolu muutub kibedaks ja usk riigi autoriteedisse lööb kõikuma.

Ses mõttes on riikide valitsemise ja majanduspoliitikas töövõimaluste laiendamise küsimusel esmajärguline tähtsus. Tahab riik olla tugev, peab ta hoolitsema selle eest, et väheneksid töötavate töölise hulga, kuigi ei suudeta tööpuudust kõrvaldada täiesti, eriti praegu, majandusliku surutise ajajärgul.

Tekib küsimus, missugusel teel saaksime laiendada töövõimalusi ja võidelda edukalt tööpuuduse vastu? On päris selge, et eeskätt tuleb siin panna pearõhku tööstuse tõstmisele ja arendamisele, milleks on olemas loomulikud eeldused, kuna statistika näitab, et meil suurim töötute arv langeb nimelt tööstustöölise arvele.

Tööstuse tõstmiseks ja elamisvõimaluste laiendamiseks on olemas terve rida otsekoheid ja kaudseid teid. Suurel määral omavad siin tähtsuse riigi rahandus- ja krediitpoliitika, siis jõukohane maksude koormatus, mõõdukas sotsiaalseadusandlus, lõppeks otstarbekohased rahvusvahelised kaubalepingud, energiline turgude otsimine jne. Erilise tähtsusega on aga omamaa tööstuse kaitsmine välismaa tööstussaaduste sisseveo vastu. Praegu, millal võitlus turgude pärast on erakordselt pinev, ujutatakse meie midugi juba kitsas turg üle välismaa kaupadega, kui midagi ei tehta kodumaa tööstuse kaitseks. Omamaa ettevõtted peaksid sulgema ukсед, töölisel jääksid tööta, kaubabilanss ei kujuneks millalgi aktiivseks, rahakursi hoidmine muutuks riigile üle jõu käivaks ja Eesti rahulik arenemine saaks küsitavaks.

Seepärast olgu meie esimeseks ja suurimaks mureks kaitsta oma tööstust ning kindlustada talle siseturg maksimaalses ulatuses. Miks peaksime ka välismaalt sisse vedama kirveid, labidaid, kanget, sahtu, laudu, telefoniposte, kompekke, jahu

ja muud seesugust kaupa, kui oma vabrikud seda kõike suudavad edukalt valmistada? Miks peaksime kandma võõrast riidet, kui omamaa kangad headuselt, nägususest ja vastupidavuselt ei jää maha välismaa riideist? Mitte üksnes meie vabrikud ei valmista iga sorti ülikonna- ja palituriidet, vaid ka käsikangrute teljed koovad suurepäraseid kangaid, mis võiksid võistelda šoti kangasega.

Miks raisatakse meil raha tühja-tähja välismaa galanterii peale, nagu seda on kaelasidemed, taskurätid ja päevasärgid, kui kodumaa toodang suudab meid selle poolest rahuldada täieliselt? Milleks kantakse välismaa saabast ja kinga, kui meil on olemas hästivarustatud nahavabrikud?

Pidagem meeles, et iga sent, mis raiskame välismaa kaupade ostuks, kui kodumaal suudetakse valmistada sama kaupa, on lausa kuritegevus oma maa ning rahva vastu. Iga sel kombel raisatud sent oleks nagu varastatud meie tööliselt, meie rahvamajanduselt, kuna ta vähendab ostujõudu, raskendab riigi rahandust ja vähendab siseturu mahtu.

Kindlaimaks ja vahendituimaks kodumaa tööstuse kaitseabinõuks on vajaliselt kõrged sisseveetollid kaupadele, mida ise kodumaal suudame valmistada. Tollipoliitika ei tohi piirduda ainult fiskaalhuvidega. Fiskaalne toll on kohane seal, kus on tegemist välismaa saaduste sisseveoga, milliseid omamaa tööstus üldse ei tooda. Neil juhtumisel aga, kus välismaalt sisseveetavad saadused võistlevad (sagedasti isegi dumping-hindadega) meie oma vabrikute saadustega — neil juhtudel ei saa piirduda üksnes fiskaaltollidega, vaid sisseveo maksustamine olgu nii kõrge, et

võõras kaup ei tõrjuks turult välja omamaa saadusi ega võistleks surnuks meie ettevõtteid.

Meile võiakse vastata, et ega maailma majandust suudeta kriisiummikust päästa tollimüüride püstitamisega. See on aga tõsi vaid seevõrra, kui võõra küsimust käsitletakse rahvusvahelises ulatuses. Võib olla, et Rahvasteliidu ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide koostöö abil õnnestub kord püstitada üldine majandusliku terendamise kava, mis muudab tarbetuks tollimüürid. Niikaua aga, kui see pole sündinud, tuleb meilgi võidelda vanade abinõudega ja kaitsta eeskätt oma huve.

Näeme ju järjest, et suurriigidki ei leia teisteed ja peavad samuti oma tööstust kaitsma tollidega. Koguni Inglismaa — see klassikaline vabakaubanduse hääl — kavatses nüüd üle minna tööstuse kaitsele tollide abil ja maksustada kõiki sisseveetavaid kaupu 10 protsendiga nende väärtusest. Kui teevad seda juba suurriigid, mis jääb siis veel üle väikeriikidel! Me ei või ometi nalga surra! Me ei tohi ka oma riiki lasta hukkuda! Ja seepärast olgu selge meie tee: kaitset tööstusele!

Kuid nendest majanduspoliitilistest tõekspidamistest ja vastavaist valitsuse sammudest on ikkagi veel vähe, kui ühes sellega ei püüta rahvale teha selgeks, et omamaa kaup enamal jaol juhtudest pole välismaa omast sugugi pahem, vaid on sageli isegi parem. Meil eelistatakse välismaa kaupu vaid arusaamatuse, teadmatuse ja halva harjumuse või kahjulike eelarvamiste tõttu. Nende pahede vastu tuleb võidelda nii seltskondlike kui ka riiklike abinõudega, kasvatades meie tarvitajat teadlikuks kodumaa kaupade eelistajaks. Alles siis annavad kõik sammud, mis astutud kodumaa tööstuse kaitseks, parimaid tagajärgi.

Tööstur ja kaupmees „Eesti nädala“ teostajaina.

Teine „eesti nädal“ kujuneb võimsaks eesti rahvamajanduse omapärasuse demonstratsiooniks.

„Eesti nädalaga“ on laialistele hulkadele antud selge pilt sellest, mida suudavad pakkuda kodumaa tööstus ja põllumajandus, kogu meie rahvamajandus tootjast tarvitajani. Palju sellest, mida me igapäev kasutame oma mitmesuguste tarvete rahuldamiseks, esineb meie endi tööviljana.

Annused meie kodumaiselt pinnalt, tooted meie kodumaa tööstuselt võivad olla aga märksa arvurikkamad ja mitmekesisemad, kui tarvitajaskonnas on läbi löönud õige arusaamine kodu-

maiste varade hindamise ja eelistamise tarvidusest välismaa toodete ja kaupade kõrval.

Seepärast peab „eesti nädal“ kujunema mitte üksnes kodumaa valmistusalade ja toodangu demonstratsiooniks, vaid ta saagu ergutajaks meie tooteteguritele uuteks algatusteks, tarvitajaskonnale aga selle õige arusaamise sisendajaks, et eesti rahvamajanduse heaolu baseerub oma töövilja eelistamisel kõige selle ees, mis on võõramaine, mis esineb võõra kapitali ja töö produktina.

Sellele „eesti nädala“ kaasakutsumisele ärgu ükski jäägu külmaks ja osavõtmatuks, sest

meie kõigi hüvede ja heaolu pandiks on meie rahvamajanduse heakäik!

Õhutatud ja tiivustatud tungist vabadusele ja riiklikule iseolemisele löime meie 12 aastat tagasi oma iseseisva riigi peaaegu paljaste kätega. Palju on tulnud meil vaimuenergiat ja ainelist jõudu kulutada riikliku aparaadi konstrueerimiseks ja arendamiseks demokraatliku riigi ülesannete täitmisel. Riikliku iseseisvuse kindlustamise töö olene liialt vähe suutnud pühendada tähelepanu väliseist mõjutustest rippumatu rahvamajanduse ülesehitamisele ja kõigi meie rahvas peituvate loovate jõudude arendamisele. Nüüd on selleks viimne aeg, kui me ei taha majanduslikus võitluses jääda alla tugevamaile, kultuuriliselt enam arenenud, tootetegureilt jõukamaile ja majanduslikus ülesehitustöös kogemusrikkamaile naabreile.

Võitluses riikliku iseolemise eest toetasid meid lähemad naabrid ja põlised kultuurriigid. Majanduslikus võitluses pole meil lootab abi välispoolt: siin on tunnustatavad vaid võistluse printsiibid. Seega peame ise suutma näidata oma võimeid.

Ometi pole meie pingutused võitluseks majandusliku rippumatuse eest lootusetud, kui me ainult kõik jõud selleks koondame.

Meie rahvamajanduse tootvate alade esimeks ja tähtsaimaks ülesandeks on — kodumaa saadustele ja toodetele oma siseturu täieline vallutamine ja endale pidamine võitluses ja võistluses võõrsilt sissevalguvaga. Siin on tähtis ja jõukohane ülesanne kõigile: töösturile kui ka tootjale, kaupmehel kui ka toodete levitajale ja kõigile kodanikele kui toodete tarvitajale.

Kui meil kõiksugu pesupulgakesi, harjavarsi, pudrunuie, koogivorme, igasuguseid mänguasjakesi j. m. tühja-tühja välismailt sisse veetakse, siis kas ei anna see tunnistust sellest, et meie oma tootetegurid alles ootavad korraldamist, et küllaldaselt leiduks meil veel valmistusalasid, kuhu võiksime oma inimeste tööjõudu rakendada, neile töö leidmist ja leiva teenimist võimaldada. Kui ühel valmistusalal tekib mingi tööstusettevõtte ja varsti sealsamas kõrval teine samasugune, kas ei anna see tunnistust sellest, et kodumaa tööstuse ratsionaliseerimise ja tema võistlusvõimeliseks tegemise asemel me näitame üles leidlikkuse ja algatusvõime puudumist, küllaldast hoolsust aga oskame näidata ebaterve ja meile kahjuliku võistluse õhutamises oma tööstuse ja ettevõtlikkuse arvel. Siin on võimalusi meie töösturkonnal näidata õiget arusaamist oma ettevõt-

likkuse tähtsusest rahvamajandusele, oskust kasutada kodumaa kapitalide loomevõimet ja oma valmisolekut organiseerimiseks, valmistusalade kättevõitmiseks ja siseturu vallutamiseks oma võimete kohaselt, hoidudes ebaratsionaalseist võistlusvõtteist.

Organiseeritud töösturkond võib nii mitmegi rahvamajanduslikult tähtsa saavutuse panna enda arvele. „Eesti nädalaga“ seadkem endi sihiks need ülesanded, millised alles ootavad lahendamist.

Siseturg kodumaa toodete päralt — see olgu meie töösturite hüüdlauseks täna ja edaspidi!

Kodumaistele toodetele siseturu võitmine ja selle enda käes hoidmine võib tagajärjekalt tulla toime vaid teise rahvamajandusliku teguri — toodete levitaja, kaupmeeskonna — abil.

Praegused valmistusviisid ei võimalda enam tootja ja tarvitaja otsekohest kontakti. Vahelelikks on siin kaupmeeskond. Temast oleneb ka suurel määral, kuidas tarvitaja suhtub omamaa toodangule: eelistab ta seda väliskauba kõrval või alahindab kodumaisi saadusi ja tooteid.

Sageli võib kuulda tööstuse ja kaubanduse lahkuminevaist huvidest. Kaupmeeskonna huvides seisvat võimalikult palju teenida, kasu saada, millist võimalust suutvatki sagedamail juhtudel pakkuda välisfirmad oma kaupadega soodsamate krediidi ja muude tingimuste tõttu.

Tööstus ja kaubandus rahvamajanduslike teguritena nähtuina ei õigusta säärast vaadet ei teoreetiliselt, ei ka praktilisi tulemusi arvestades. Eriti meie väikerahva üldmajanduslikes ilmutusis avaldub otseselt nende mõlemate tegurite sõltuvus üksteisest. Mida enam suudab produtseerida kodumaa tööstus, mille võrra rohkem inimjõudu on rakendatud loova töö ülesannete täitmisele, sedavõrd rohkema arvulisena ja ostujõulisena esineb ostjaskond, ühtlasi sedavõrd jõurikkamalt suudab esineda kaupmeeskond oma ülesannete täitmisel rahvamajanduslikus ter- vikus.

Oma avalik-õigusliku esinduse — Kaubandus-tööstuskoja — kaudu on eesti organiseeritud kaupmeeskond küllaldasil juhtumil suutnud näidata täielist arusaamist riiklikest vajadustest, jättes kõrvalle isikliku kasu saamise motiivid. Eriti on organiseeritud Tartu kaupmeeskond endale eesti rahvamajanduse üldhuvide silmaspidamisel võidelnud kätte väärsed auhoka, mis tohiks olla eeskujuks kogu eesti kaupmeeskonnale. Seepärast pole kartust, et „eesti nädalaga“ see arusaamine rahvamajanduse üldhuvidest, eriti kodumaa saadustele ja toodetele eesti siseturu

kindlustamise vajadusest, meie kaupmeeskonnas võimsalt läbi lööb ja cesti kaupmeest õhutab jatkama senist tööd ostja kui tarvitaja kasvata-mises.

Tänasest peale soovitagu iga kaupmees oma otsjaskonnale vaid kodumaa kaupu, neid saadusi, millised võrsunud kodumaa pinnalt, neid tooteid, mida on töötanud eesti mees!

Korraldagem oma rahvamajandust omaabi põhimõtteil; vaid ise suudame endid aidata ja kõigist raskustest üle saada.

Andes tööd ja leiba oma töölistele, kes kodumaa tööstuses loovad uusi väärtusi, võimaldades kodumaa tööstureile arendada oma toodangut ja asuda uutele ülesannetele seni veel kasutamata tööaladel kindlustame endile majandusliku rip-pumatuse, mis on aluseks meie riiklikule ise-olemisele.

Meie tööstur- ja kaupmeeskonna hüüdsõnaks olgu ja jäägu: „eesti nädal“ täna, homme ja alati!

R. Treufeldt.

Ehitustegevuse elustamine vähendaks tööpuudust.

Tähtsaid Saksamaa eriteadlaste arvamisi.

Nagu Eestit nii ka Saksamaad — viimast palju suuremal määral — ähvardab tööpuudus, mille raugemist seni veel pole märgata.

Ehitustegevus ja ehitustööd, mis koosnevad mitmekesiseist tööstusharudest, võivad pakkuda kõige enam võimalusi tööstuse ja kaubanduse elustamiseks.

Selle mõtte arutamiseks peetigi hiljuti Berliinis ülemaine koosolek, millest võttis osa ligi 50 mitmekesist liitu, nagu arhitektide, inseneride, ehitusettevõtjate liidud, ehitusmaterjalide valmistajate ja ehitusmaterjalide müüjate ühised, pealeselle valitsuse ja omavalitsuste esin-dajad.

Koosolekul esinesid kõnedega silmapaistva-mad ehitus- ja majandustegelased. Seal aval-datud mõtted ja kriisi lahendamiseks soovitatud abinõud sobivad ka meie oludele.

Kõnelejad toonitasid, et praegusel ajal on kogu maailmas nagu mingi ehitusvastane psüh-hoos nii avalikul kui ka erakapitalil, kusjuures celistatakse raha enam kukrus hoida kui ehitus-tesse mahutada. Ehitustööde vähenemine suu-rendab töötä tööliste arvu, millede toetamiseks valitsused on sunnitud tarvitusele võtma kunst-likke abinõusid.

Ehitusmajandus on aga tihedasti seotud üld-majandusega, sest ehitustööde seisaku tõttu kannatab terve rida mitmesuguseid majanduslikke harusid: puutööstus, lubja-, tsemendi-, klaasi-, telliskivi-, tapeedi-, elektri- jne. tööstused ja et-tevõtted, samuti ka transport. Seepärast erakor-raliste krediitide piiramine ehituslikeks otstar-beiks toob rahvamajandusele enam kahju kui kasu.

Üks väga tähtis ehitusala, mis võimaldab tööd hulgate töölistele, ja eriti just lihttöölistele, on teedeehitus, mida eriti on võimalik töötatöö-listega läbi viia, kõige karmimail tööpuuduse all kannatavail aegadel.

Pärast läbiraakimisi võeti vastu resolutsioon, milles toonitati, et ehitustööde seisaku tagajär-jena töötä tööliste hulk hirmuäratavalt suureneb, mis toob enesega kaasa mitmesuguseid majan-duslikke, vaimseid, kombelisi ja poliitilisi häda-ohete. Vaatamata tungivale nõudmisele äärmiselt piirata igasuguseid väljaminekuid ei tohiks aga milgi tingimusel vähendada ehitustöid, kuna see tekitab maksude vähenemist, rahva ostujõu ala-nemist ning töötute hädaohtu.

Seepärast on tarvis teha kõige suuremaid pingutusi, et ehitustegevust nii palju kui võima-lik elustada, sest selles seisab kõige võimsam abi-nõu majanduslike viletsuste võitmiseks.

Iseenesest mõista tuleb teostada ainult nii-suguseid ehitustöid, mis on majanduslikult tasu-vad. Need oleksid: maanteede kordaseadmine ja uute teede ehitamine, jõgede õgvendamised ja sadamate ehitamised, väikekorterite elamute püstitamine ja suurte korterite partselleerimine. Niisugused on Saksamaa asjatundjate arvamised.

Minnes üle Eesti oludele peab tunnistama, et kõik koosolekul vastuvõetud otsused on ka meile vastuvõetavad. Peale eelnimetatud ehitus-tööde meil tuleks veel erilisel arendada maapar-andus-, maakorraldus- ja uute asundustalude loomise töid. Rääkimata otsekohesest tööde või-malustest, uute talude ja uute väärtuste loomi-sega me suurendame ka poliitiliselt riigitruude ja ustavate elanike arvu ning kindlustame riigikor-da. Teatavasti igasugused poliitilised ja majan-duslikud katastroofid riivavad suhteliselt kõige vähem talupidajaid.

Mis puutub rahaallikaisse, siis paistab küll otstarbekohane olevat, et Hooveri plaani järgi meilt sisse nõudmata jäetud välislaenude maksu-summat tarvitatakse ülalnimetatud ehitustööde lä-biviimiseks; selline oligi Hooveri mõte, et edasi-

lükatavad välislaenu kasutataks ära riikide sisemiste majandusraskuste vähendamiseks.

Teatavasti prolongeeriti meile selleaastane sõjavõlgade summa Kr. 3.539.868.—, mis iseene-

sest võimaldaks meil võtta ette väga laiaulatuselisi ehitustöid.

A. Grauen,
dipl. ins.

Laevasõidu ringkondade seisukohad haiguskindlustuseaduse eelnõu asjus.

Reedel, 28. augustil, pidasid oma koosolekuid Laevaomanikkude Ühisus ja Kaubandus-tööstuskoja laevasõidu sektsioon, arutades uut haiguskindlustuseaduse eelnõu, mis haridus- ja sotsiaalministeeriumis välja töötatud ja Kaubandus-tööstuskojale arvamise avaldamiseks saadetud. Teatavasti näeb seaduse eelnõu ette haiguskindlustuse laiendamise laevaväe peale kohaliku ja sisesõidu alal. Võttes arvesse, et kohaliku sõidu laevad käivad väga tihti ka välismaa sadamais, nagu Soomes, Rootsis, Riias jne., kus viibitakse nädalate viisi, oleks niisuguste laevade meeskondadel haigekassa kasutamine hoopis võimatu. Niisama võimatu oleks haigekassa kasutamine ka nende laevade liikudes kodumaa randade ja sadamate vahel, sest laevad on 30—50% navigatsiooniajast merel, olles ära lõigatud sada-

maist, nii et laev peab meeskonnale ise andma arstiabi.

Kohaliku sõidu laevastik koosneb umbes 250 vähemast purjekast, mis pillatud laiali üle 2000 km pikkusel rannajoonel. Laeva juhtijaiks on harilikult omanikud ja osanikud, meeskonnaks aga suuremalt osalt perekonna liikmed või kaasosanikud. Sellises olukorras muutuks sunduslik kindlustus otse mõttetuks. Ka tekitaks laevade alatine liikuvus ja nende laevajuhtide madal hariduslik tasapind suuri raskusi haigekassadele aru andmises ja rahade saatmises, rääkimata veel meeskonna ravitsemisest haigekassade kaudu.

Mõni aasta tagasi riigikogu poolt vastu võetud „merimeeste seadusega“ on laevameestele maksuta arstimine ühes ülalpidamisega, prii

PARIM TAIMEVÕI

BONA

BONA

BONA

BONA

Taimevõitehas

A/S. EXTRAKTOR

Telliskivi 21, Tallinnas

Kõnetr. 29-03
20-57

Meie taimevõid on müügil

kõikides kauplustes üle maa

matmine ja ka kojusaatmine teenistusest vabastamise korral laevaomaniku poolt kindlustatud samas ulatuses nagu see on maksev Skandinaavia riikides ja Soomes. Juba needki kohustused tunduvad laevandusele küllalt rasketena, eriti praeguse üldise kriisi ajal; veel kaugemale ulatuvad sotsiaalkorraldused viiks selle majandusharu väljasuremisele. Pealegi maksavad laevad sadamais n. n. arstimaksu, mille eest suuremais sadamais on merimeestele kindlustatud ambulatoorne ravi, ja tonnaažimaksu 1% meeskonna palgast, Merimeeste Kodu seaduse

põhjal, mis määratud merimeeste eest hoolitsemiseks. Enam laevandust koormata on võimatu ja see viiks meie laevanduse paratamatult vastu hävimisele.

Eelpool öeldu käib täiel määral ka sisesõidu laevanduse kohta, mis meie meriseadustega on ühtlustatud merilaevandusega. Nii tuleks laevandus üldse haiguskindlustuse seaduse alt välja jätta ja seaduseelnõu § 5 p. 5 redigeerida nii, et laeva meeskonnad merel ja sisevetel, kes haiguse puhul abi saavad „merimeeste seaduse“ alusel, selle seaduse alla ei käi.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Äride register augustikuu esimesel poolel:

Registreeritud firmad:

1. Grigori Ahero, Karula v., talurahva-kauplus.
2. Ida Birk, Tartu, Karlova t. 97, toiduainetekauplus.
3. August Danilov, Keila v., Laulasmaa, pagariäri.
4. Israel Ehrenstein — nahaagentuur ja -komisjon, Tallinn, Kullasepa t. 14—1.
5. Kudumistööstus „Estotrikoo“ Israel Kačelkovič, Tallinn, Kopli t. 22.
6. August Hahn, Nõmme, Valdeki t. 58, toiduainetekauplus.
7. Liisa Jung, Tallinn, Imanta t. 36, toiduainetekauplus.
8. Ludvig Jura-Seeberg, Tallinn, Suur Tartu mnt. 6, moeäri.
9. Anton Kapalõgin, Erra v., toiduainetekauplus.
10. Gustav Keskla, Tallinn, Kaasani t. 5, toiduainetekauplus.
11. Mihail Koljubakin — tubakakauplus „Fosfor“, Tallinn, Viru t. 15.
12. Paraskeva Lõhmus, Pada v., liha- ja toiduainetekauplus.
13. Johannes Mikk, Kudina v., segakauplus.
14. Erna Mikkelsen — pudu- ja rätsepatarvete kauplus, Tallinn, Kullasepa t. 13.
15. Anna Nahkor, Tartu, Narva t. 95, limonaadi-, mõdu- ja paberosside müük.
16. Rudolf Palts, Tallinn, Suur Juhkentali t. 9, vooriäri.

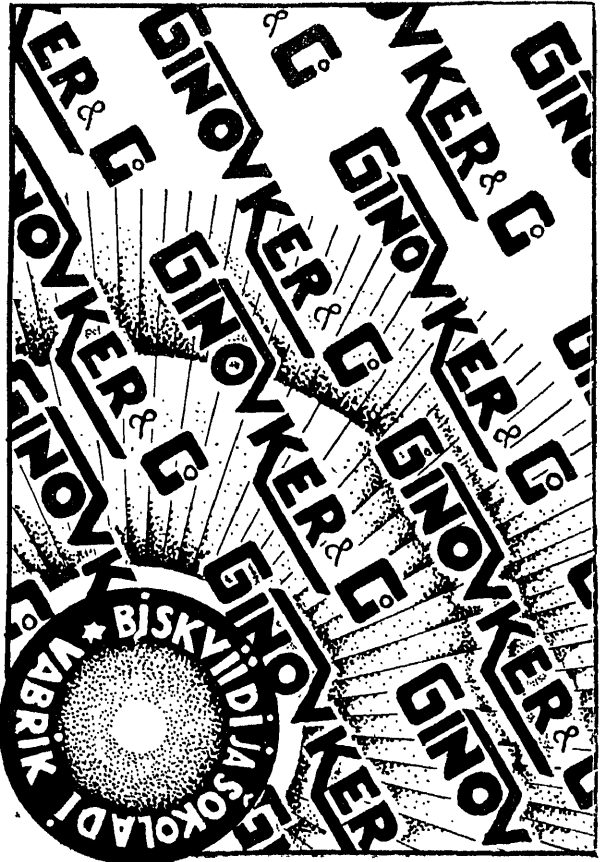
17. Aleksander Prommik, Saku v., koloniaalkauplus riigi viina, piirituse ja õlle-müügiga.
18. Arved H. Redlich, Tallinn, Lauupeo t. 14, agentuur (raud, õlid ja rasvad).
19. Eduard Reitmann, Tallinn, Jakobsoni t. 14, autokummitööstus.
20. Jaan Roots, Pärnu, Rääma t. 36, rauatööstus- ja malmivalamine.
21. Jankiel Rosenberg — „Pharma“, apteegi- ja rohukaubad, Tallinn, Viru t. 12—3
22. Amalie Ruusaauk, Viljandi, Belgia 7, toiduainetekauplus.
23. Eduard Sei, Tartu, Maarjamõisa t. 24, söögimaja.
24. Ilja Sentschillo, Tallinn, Kopli t. 2, riiete puhastus ja pressimine.
25. Helga Sepling, Vaikna v., talurahva-kauplus.
26. Marta Siim, Tallinn, Jõe t. 4, elektromehhaanikatöökoda.
27. Aleksandra Snikker — kaubanduslik ettevõtte „Elektra“, Tallinn, Vabaduse pl. 1, elektritarbed, grammofoniplaadid jne.
28. O. Tiedemann, G. Kristenbrun & Ko., Tallinn, Uus t. 3, laevade talitus, usaldusühing, täisosanikud Oskar Tiedemann ja Gustav Kristenbrun, osakapital Kr. 2000.—
29. Juuli Tomson, Tartu, Tähe t. 73, pagaritööstus ja -äri.
30. Pauline Treffner, Tallinn, Vaksali pst. 18, napsi-, likööri- ja veinikauplus, prokurist Jaak Treffner.
31. Erna Österblad, Tallinn, Girgenšoni t. 27, toiduainetekauplus.

Registreeritud muudatused:

1. A. Cruse ja S. Antropoff — soojustehnika-büroo, Tallinn, Kullasepa 4; ühingust lahkunud täisosanik Sergei Antropoff, ettevõtte tegevust jätkab Alfons Cruse firma all: „Dipl. ing. A. Cruse — soojustehnikabüroo“.
2. A.-s. Eesti Marmor, Tallinn Kinga 6/8, juhatuses lahkunud Eduard Aule asemele valitud Voldemar Pähk, asjaajajaks direktoriks on Oskar Amberg.
3. Helmi Ehrenverth jätkab äritegevust (toiduainete- ja piimakaupluse) Tartus, Mäe 41.
4. Konstantin Golub lõpetas Tallinnas Jakobsoni 28 asunud toiduainetekaupluse ja avas S. Pärnu mnt. 26 söögimaja.
5. Kinnitus-aktsiaselts „Hansa“ juhatus asub Tallinnas, Jaani 11.
6. Georg Hendrikson, nõõri- ja võrgutööstus ja -kauplus, Tallinn, Väike Karja 4, avanud abikaupluse Väike Karja 6.
7. Jüri Jaanus üle viinud toiduainetekaupluse Tallinnas S. Pärnu mnt. 57 Kungla 5.
8. Gustav Kaptein, raketite valmistamine, firma asub Nõmmel, Kastani 8.
9. Liisa Kello üle viinud toiduainete- ja piimakaupluse Karlova tän. 59 Karlova tän. 66, Tartus.
10. Ida Kelt jätkab äritegevust (piimapood) Tartus, Aleksandri 24.
11. Leopold Johannes Kimberg, kaupade kontroll, üle viidud Hollandi 48—20, Tallinnas.
12. August Kondor jätkab äritegevust (toiduainetekauplus) Tallinnas, Kristiine 6.
13. Jaan Koplímägi üle viinud toiduainetekaupluse Heeringa tänavalt 3 Kungla 15, Tallinnas.
14. Karl Lepper üle viinud toiduainetekaupluse Vilmsi tänavalt 43-b Lauupeo 20, Tallinnas.
15. August Matverk üle viinud toiduainetekaupluse Kristiine tänavalt 6 Polgu 15, Tallinnas.
16. Johannes Metsakonn üle viinud äri (õmblusmasinate kauplus ja väljajüürimine) S. Juhkentali tänavalt 22 Püssirohu 7, Tallinnas.
17. J. Nahkur ja Albert Lest, Tallinn, Õle 8, pagariäri ja -tööstus, lahkunud täisosanik Julius Nahkur ning ettevõtet peab Albert Lest firma all „A. Lest“.
18. Eduard Puijat avanud Tartus Hallika 3 veel nõõritööstuse ja Kaubahoov 23-a talurahvakaupluse (abikauplus).
19. „K. Rubin“, kirjutusmaterjalikauplus üle viidud Harju tänavalt 44 Vana Posti 7, Tallinnas.
20. J. Serra ja G. Kolk, Tartu, Uusturg 10, kul-lasepäri, lahkunud täisosanik Jakob Serra,

ettevõtet peab edasi Gustav Kolk firma all „Gustav Kolk“.

21. Ferdinand Sturm lõpetas Kopli 2, Tallinnas, asuva riiete puhastuse ja pressimise tööstuse osakonna (firma asub Narva mnt. 4, Tallinnas).
 22. Aleksander Tiitso jätkab äritegevust (loomade ja liha ülesost) Rapla vallas (varem registreeritud Järvakandi v.).
 23. Johannes Toompuu üle viinud toiduainete-kaupluse Vilmsi tänavalt 28 Vilmsi 20, Tallinnas.
 24. A.-s. H. Tõnisson ja Ko., Tartu, Kaluri 32—40, paberi- ja papitööstus, juhatuses lahkunud Robert Holst'i asemele valitud Antonina Tõnisson.
 25. S. ja A. Vaimann üle viinud pudukaupluse Riia tänavalt 60 Riia 54, Pärnus.
- Tegevuse lõpetamine registreeritud.
1. Herbert Hints, Pärnu, Jänesselja 14, toiduainetekauplus.
 2. Maria Jeegeer, Tallinn, S. Tartu mnt. 52—1, liha- ja vorstikauplus.

3. Karl Kolk, saapa- ja mütsikauplus, Tartu, Söögiturg 3.
4. Liisa Kurvits, Tartu, Narva 95, limonaadi-, mõdu- ja paberosside müük.
5. Eduard Kuuskmann, Tallinn, Suur Kompassi 15, vürtspood.
6. August Leppik, Põltsamaa, Jõgeva mnt. 6, toidu- ja tarbeainetekauplus.
7. Oskar Merjama, Tallinn, Väike Ameerika 26, toiduainetekauplus.
8. G. Orloff, pudu- ja rätsepatarvete kauplus, Tallinn, Kullasepa 13.
9. Th. Seiboth & Co., Tallinn, Toompuiestee 10, mitmesugused esindused.
10. Amalie Tikk, Nõmme, Mäe 6, soolapakki- mistööstus.
11. B. Treimundt & Co., Tallinn, Kauba 1, saeveski.
12. Aleksander Wehrt, Tallinn, S. Tartu mnt. 7, rohu- ja värvikauplus.
13. A. Vinogradova-Snežinsky, Tallinn, Pikk 29, tehnika- ja muusikariistade kauplus.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisade nr. nr.	Elukoht
K u r s, Aleksander Jakobi p. ja Veber, Elsa Jaani t	31. III 31.	Nr. 47. 19. VI 31.	Veinjärve v. ja as.
S u p p i, Eduard Jaani p. ja tema abikaasa Marie Augusti t.	11. IV 31.	"	Jõhvi v. Puru k.
K u l l i s a a r, Jaan Jaani p. ja tema abikaasa Lydia Kristjani t., sünd. Pruuli	7. VIII 30.	"	Rakvere, Tartu t. 7.
U b a c h, Joosep-Eugen Eugeni p. ja tema abikaasa Eugenie Salomoni t.	29. IV 31.	"	Narva, Kalevi vabr. 67.
R a t a s e p p, Viktor ja K u u s i k, Alide. . .	22. III 31.	"	1) Nõmme, Pärnu t 117. 2) Paide, Telliskivi t. 4.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Tallinna Pankade Ühing otsustas alandada laenu- ja hoiu- protsente.

Tallinna Pankade Ühing pidas 18. aug. s. a. juhatuses koosoleku, mil tuli arutusele laenu- ja hoiuprotsentide alandamise küsimus. Otsustati alates 1. septembrist s. a. määrata Tallinnas laenu- ja hoiuprotsentide ülemmäärad järgmiselt:

Laenud:

Vekslidiskonto ühes komisjoniga 9—11% aastas,
Kontokorrent ühes komisjoniga 11% "

Hoiusummad:

Jooksval arvel 5% "
Korrespondent-arvel 5% "
Hoiukassa arvel 6% "
6-kuise tähtajaga 6% "
12-kuise tähtajaga 7% "

Pankade Ühingu juhatus asus seisukohale, et need normid tuleks panna maksma üle kogu

riigi samast tähtajast, milleks otsustati paluda Eesti Panka, et viimane selleks kasutaks kogu oma mõju. Eesti Rahvapank ja aktsiapangad, kel on provintsis osakonnad või tihedad sidemed provintsis asuvate pankadega, peavad oma poolt kõigiti aitama kaasa selle aktsiooni läbiviimiseks.

Ühtlasi tunnistati tarviliseks, et ühes pankadega alandaks oma hoiu % ühe protsendi võrra ka Riigi Hoiukassa, mispuhul otsustati esineda majandusministri ees sellekohase soovivaalduusega.

Eesti Pank on otsustanud alandada oma diskontoprotsenti 7% pealt 6½% peale ja kontokorrentlaenuidelt 8½% pealt 8% peale.

Ka Riigi Hoiukassa kavatseb, kuigi mitte 1. septembrist, vaid hiljem, hoiuprotsenti alandada ühe või poole protsendi võrra, seega jooksvailt arveilt — 4½% pealt 4 või 3½% peale; 6-kuisilt arveilt 5% pealt 4½% ja 12-kuisilt — 5½% pealt 5% peale.

Kas alandatakse tsemendihinda kodumaa turul?

Ehitajailt kuuleme nurinat, et tsemendihinnad, hoolimata kokkuleppest tsemenditehaste ja majandusministeeriumi vahel, mille sihiks oli tsemendihindu ehitustööde jaoks 1 krooni võrra tünnilt alandada, püsivad endisel kõrgusel. Kuigi hinda on kokkuleppe järgi 1 krooni võrra alandatud, on aga ära jäänud boonused ja muud soodustavad tingimused, mille tagajärjel tsemend nüüd ehitajale kohapeal tuleb kätte endise hinnaga. Selles küsimuses on pöördud palvega majandusministeeriumi poole, et ülaltähendatud kokkuleppe sisuliselt tagajärgi annaks või et välismaa tsemendi pealt tolli vähendataks, mis või-

maldaks ehitajaile saada ehitusmaterjaali odavamalt.

Katusepleki tolli ei tõsteta.

Hiljuti leidis ajalehtedes sõnum selle kohta, et katusepleki tolli kavatsesid tõsta, kuna see andvat hoogu ehituste katmiseks kodumaal valmistatud kividega. Ses küsimuses on majaanikud üle riigi asunud seisukohale, et tollitõstmine plekilt ei ole otstarbekohane samm, kuna vanade ehituste katmine kividega majade nõrga sarikate konstruktsiooni pärast oleks võimatu ja põhjustaks vanade ja nõrkade majade juures ümberehitamist. Nagu kuuleme, pole valitsuses plekitolli tõstmist kõne all olnud, ja vaevalt olevat arvata, et sellist sammu astutaks.

Koja Teataja kirjavahetus.

Kergesti süttivate ainete tagavaraks hoidmisest.

Küsimus: Palun lahkesti teatada, kelle poole tuleb pöörduda palvega petrooleumi ja bensiini tagavarade hoidmise suhtes. Kohalikud politseivõimud annavad loa vaid 15 puuda jaoks, millisest tagavarast aga saarte elanikel üle talve ei jatku. Talvel aga saartega laevaihendust ei ole, seepärast on vajaline, et kauplused endid talveks varustaksid suuremate tagavaradega.

M. K.

Vastus: Eestis maksvate seaduste põhjal kuulub kergesti süttivate ainete hoidmine ja müük avaliku järelevalve alla. See järelevalve sünnib nii, et kohalikud omavalitsused kirjutavad ette

sellekohased normid ja politsei kui järelevalve asutuse ülesandeks on tehtud selle järele valvamine, et ettekirjutatud normidest kinni peetaks. Üldiselt nõutakse petrooleumi ja bensiini hoiuks ladudes võlvitud kiviruume, kusjuures bensiini hoiuks peavad olema eriruumid.

Petrooleumi ja bensiini müügi ning laoshoidmise asjus tuleb pöörduda maakonnalinna politseikomissari poole palvega, mis varustatud 50-sendilise tempelmargiga.

Ühtlasi teeme teatavaks, et koja poolt on vastav politseikomissar informeeritud teie soovist talveks ennast varustada senisest suuremal määral petrooleumi ja bensiiniga ümbruskonna elanike tarvete rahuldamiseks. L.

Tolliteateid.

Maksudevalitsuse direktori ringkiri.

Maksudevalitsuse direktor teatab ringkirjaga, et tollipõhitariifide seaduses ettenähtud majandusministeeriumi tunnistusi annab välja alates 12. augustist s. a. majandusministeeriumi tööstusamet varustatult majandusministeeriumi tööstusameti pitseriga.

Sisseveoks lubatud kosmeetiliste vahendite nimestiku täiendus.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi poolt koostatud sisseveoks lubatud kosmeetiliste vahendite nimestikku täiendatakse sisseveo tollitariifi § 119 p. p. 1 ja 2 märkuse juure antud rahva tervishoiu korraldamise seaduse § 4 p. 26 ja sisseveo tollitariifi § 119 p. p. 1 ja 2 märkuse põhjal järgmisteh vahenditega:

Dulmin Unschildliches Enthaarungsmittel — Firma Dr. M. Albersheim, Frankfurt a./M.
 Khasana (puuder) — Firma Dr. M. Albersheim, Frankfurt a./M.
 Khasana-Gold-Cream — Firma Dr. M. Albersheim, Frankfurt a./M.
 Khasana-Crème — Firma Dr. M. Albersheim, Frankfurt a./M.
 Khasana-Compakt (puuder) — Firma Dr. M. Albersheim, Frankfurt a./M.
 Khasana Superb-Crème — Firma Dr. M. Albersheim, Frankfurt a./M.
 Khasana Superb-Lippenstift — Firma Dr. M. Albersheim, Frankfurt a./M.
 Peri Rasier-Crème — Firma Dr. M. Albersheim, Frankfurt a./M.

Mõnd kodumaa tööstusettevõtteist

Tartus korraldatava „Eesti nädala“ puhul.

„Eesti nädala“ puhul, mille korraldamise mõte Tartu ärieringkondade poolt üles võeti ja läbi viiakse, tahaksime siinkohal lugejaile tuletada meele tööstusi, mis asuvad välispool Tartut ega saa seepärast nii hõlpsasti võtta osa Tartus korraldatavast propagandarünnakust kodumaa tööstussaaduste kasuks. Sääraseid „nädalaid“ korraldatakse välismail õige tihti ja eriti suurejooneliselt, äratades tarvitaja tähelepanu omamaa saadustele. Eesti tarvitaja kohta kuulme ärieringkondade poolt alati kaebusi, et ta eelistavat välismaa saadusi, isegi siis, kui need kodumaa omadest väärtuselt ja omadustelt jäävad kaugemale taha. Teadlikust kodumaa saaduste

nõudmisest ei saa siis eesti tarvitaja juures olla juttugi, ja saaduste produtseerijal ning ajakirjandusel, eriti aga vastavaiel asutustel, seisab ees veel suur töö, et tarvitajale teha selgeks, miks me peame eelistama kodumaa saadusi. Kriisiajajärkudel, nagu praegu, millal iga tööstusmaa teeb suuri jõupingutusi, et leida turgu oma saadustele, takistades igasuguste abinõudega sissevedu väljast, peame oloma eriti valvel, et meie turgu ei ujutaks üle välismaa kaubad, mida ise suudame tarvilisel määral valmistada, et hoida aktiivne oma kaubabilanss ning võimaldada tööd ja tegevust kodumaa ettevõttele ja töölistele.

Eesti paberitööstus.

Tööstuste hulgas, millede tootmisallikad asuvad suuremalt jaolt sisemaal, seisab meie paberitööstus silmapaistval kohal, kuna ta läbikäik teeb välja mitte väikese osa kogu maa läbikäigust. Juba üksi see asjaolu, et niihästi toor- kui ka abiained — viimaseist ülekaalvalt suurem osa — saadakse sisemaalt, teeb paberitööstuse rahvamajanduslikus mõttes tähtsaks teguriks riigi majandusel. Nelja paberivabrikute aastane paberipuu tarvitust teeb ümmarguselt välja 435.000 kantmeetrit, mille väärtust tõuseb 4 miljonile kroonile. Pealeselle tarvitatakse aastas umbes 1 milj. krooni eest sisemaal lubjakive ja teisi abiaineid. Paberi- ja tselluloositööstus annab tööd ümmarguselt 2400 töölisle ja teenijale, makstes neile paljadena umbes 2.400.000 krooni aastas. Kui pealeselle võtta arvesse suurt küttematerjaali (põlevkivi ja süte) tarvitust selles tööstuses ja ka seda asjaolu, et vabrikud suuri summasid iga aasta maksavad maksudena, prahirahadena, kindlustustena jne., siis saame lõpptulemusena hiiglasummad, mis üksi paberitööstuse poolt liikvele pannakse ja milliseist otsekohe või kaudselt suured summad lähevad riigikassa kasuks.

Plaanikindla ja asjatundliku tööstuse ratsionaliseerimise teel, produktsiooni turundusele kohandamise ja kõigi tootmis- ja müügi võimaluste sihikindla kasutamise läbi on tööstusel läinud korda endale võita kätte kindel ja soliidne positsioon meie majanduses.

Teatavasti on meil olemas 4 paberivabrikut, missugused on järgmiste seltside päralt: 1) Põhja paberi- ja puupapivabrikute A.-S., 2) A.-S. Tal-

linna paberivabrik E. J. Johanson, 3) Paberi- vabrik „Koil“ A.-S. ja 4) Türi paberi- ja puupapivabrikute A.-S. Need 4 seltsi asutasid ühiselt müügiseltsi „Eesti Paberi A.-S.“, missugune korraldab paberimüüki sisemaal.

„Põhja paberi- ja puupapivabrikute A.-S.“ evib suure tselluloosi- ja paberivabriku Tallinnas, pealeselle puumassivabrikud Jägalal ja Tammi- kul. Peale tselluloosi, mille toodang aastaastalt suureneb ja 1930. aastal ulatus 65.000 tonnini, valmistatakse Tallinna vabrikus peaaesjaliselt pakki- mispaberit ja seinapappi, kusjuures selle paberi üldtoodang 1930. a. oli 4.000 tonni. Viimasel ajal on hakatud valmistama ka lainelist pappi, mida tarvitatakse pakkimiseks. Kütteinaks tarvita- takse vabrikus ainult põlevkivi, mida saadakse oma kaevandusest „Kütte-Jõud“. Põlevkivi aastane tarvitust teeb välja mitte vähem kui 110.000 tonni ehk peaaegu 7 miljonit puuda. Puupapivab- rikud Jägalal ja Tammi- kul, missugused töötavad veejõuga, varustavad paberivabrikut puumassiga, kuna tselluloositööstusele tarvisminev lubjakivi saadakse oma kivimurrust Vasalemmas.

Tallinna paberivabrik E. J. Johanson on sea- tud sisse peaaesjaliselt kirjutuspaberi ja muude peenemate paberisortide valmistamiseks kõrges headuses. Ta aastatoodang on umbes 5.500 tonni paberit, mida valmistatakse kahel paberimasinal.

Paberivabrik „Koil“, kel on oma puumassi- tööstus, on ennast spetsialiseerinud peaaesjali- selt ajalehe- ja trükipaberi valmistamiseks. Tema toodang on umbes 8.500 tonni aastas. Turba ja

kändude näol tarvitab vabrik aastas suurel hulgal omamaa kütteaineid.

Türi paberi- ja puupapivabrik on oma produktiooni aastaastalt ikka enam ja enam kohandanud siseturu mitmesuguseile nõudeile, valmistades mitmesugust valget ja värvilist paberit. Keskmise aastaproduktioon on 7.000 tonni.

Nagu sellest lühikesest kirjeldusest näha, on need neli vabrikut igaüks eraldi produktiooni-alal spetsialiseerunud, nõnda et selles suhtes ära langeb Eestis tihti ettetulev ebaterve võistlus. Ühtlasi on ka seeläbi kindlustatud toodete soliidne kvaliteet.

Võistluses müügiturgude pärast on paberitööstusel olnud tegemist mitmesuguste mitte väikeste raskustega, missugused tänapäevalgi pole sugugi veel võidetud ja mis ekspordi suhtes isegi veel on suurenenud. Kuid vaatamata probleemidele, mis seotud paberi ekspordiga, on just siseturg see, mille võitmine ei edene sugugi nii kergesti kui see peaks olema. Paberitööstus on küll tollidega kaitsitud, kuid siiski polnud tollimäärad seni küllaldased selleks, et välismaa paberi sissevedu piirata, mis nimelt viimaseil aastail on võtnud dumpingu ise-

loomu. 1930. aastal veeti Eestisse paberikaupu (kaasa arvatud tapeedid) 1.163.000 krooni väärtuses 660.000 krooni vastu 1925. a. Kuigi ülekaalus sisse veetakse niisuguseid paberisorte, mida Eestis ei valmistata, nagu näit. mitmesuguseid sorte pappi, pergamiini, tapeete, võis viimaseil aastail siiski panna tähele, et ka kirjutusmaterjal ja peenemat trükipaberit, missuguseid sorte meie tööstus heas kvaliteedis võib valmistada, suureneval hulgal välismaalt sisse veetakse. Ametlike andmete põhjal on 1930. aasta jooksul sääraseid pabereid, mida kodumaal võiakse valmistada, mitte vähem kui ümmarguselt 713.000 kg umbes 316.000 krooni väärtuses välismaalt sisse toodud.

Kõigis maailma riikides valitseb tänapäev hüüdsõna: „Ostke omamaa saadusi.“ Kui ehk mõnel teisel alal paistab arusaadavana, et eelistatakse välismaa kaupu, siis igatahes paberi kohta ei ole see paikapidav. Ainsa katse läbi jõuab igaüks veendumusele, et eesti paber vastab igale nõudele headuse suhtes ja sealjuures on täiesti hinnaväärne. Iga üksik aga, kes kodumaa paberit tarvitab, toetab seega ühtlasi meie rahvamajandust, mis tuleb üldsuse ja seega ka tema enda kasuks.

Eesti tsemenditööstus.

Üks tähtsamaist mineraalide ümbertöötamise harudest on meil tingimata tsemenditööstus. Me pärisime vene ajast kaks ajakohast tsemenditehast — „P o r t - K u n d a“ ja „A s s e r i n“. Nende aastane koguvõime on ligi 1.000.000 pütti tsementi (à 170 kg netto). Vene turu väljalangemise ja Eesti vähese tarvituse tõttu Aseri tehas on sunnitud seisma 1927. a. saadik, kuna Kunda tehas töötab kaugeltki mitte täie koormatusega. Meie tsemenditoodangut ja -turgu iseloomustab järgmine tabel:

Aastad	Siseturu tarvidus	Välja veetud	Sisse veetud
p ü t t i d e s			
1927	155.600	228.000	340
1928	211.000	147.000	56
1929	210.000	139.000	580
1930	182.000	83.000	2.800

Eestis valmistatav tsement oma headuselt kuulub parima portland-tsemendi liigi hulka: viimaste aastate keskmine survetugevus normaalproovil on 520 kg/cm².

Tsementi valmistatakse meil lubjakivist ja savist — Aseris n. n. kuiva meetodi, Kundas n. n.

märja meetodi järgi. Tsemendi valmistamine on võrdlemisi keeruline ja kulukas toiming. Protsessi käik on lühidalt järgmine: kivimurdudest vagonettides toodav lubjakivi purustatakse, jahvatatakse peeneks, segatakse teatavas portsioonis saviga (umbes üks osa savi 2—3 osa lubjakivi peale), segatakse põhjalikult suurtes basseinides ühesuguseks lobriks ja viimane lastakse filtri kaudu pöörlevasse ahju. Tsemendi põletamise ahi on veidi kallak toru, umbes 50 meetrit pikk ja 2,5 m läbimõõdus, seest vooderdatud tulekindla kiviga ja välispoolt kaetud raudmantliga; pealpoolsest otsast vähehaaval jookseb sisse lobri, kuna allpoolsest otsast puhutakse põlevkivipulbrit, mis põlemisel annab suurt kuumust, kuivatab ja kuumendab lobri, ja põletab seda ahju allpoolses otsas oaiva sarnasteks tükkideks, n. n. klinkeriks. Klinker viiakse lattu, kust ta teatud aja pärast läheb suure kuulveskisse, kus jahvatatakse peeneks tolmuks, mis läheb isegi läbi sõelast nr. 70 (4900 auku 1 sm² peal), kusjuures sõelale jääb vaid 5—6%. Veskest tsement tõstetakse silosse, kust tarviduse järgi automaatselt pakitakse püttidesse või kottidesse ja saadetakse turule.

Tsemendipakised on: puupütt ehk tünn,

bruttokaal 180 kg, paberkott, 57 kg, ja džuutkott — 85 kg või 42,5 kg Vabrikud müüvad tsementi vaguni viisi (91 pütti) franko Rakvere hinnaga Kr. 7.25 pütti, või Kr. 2.25 paberkott. Tsemendivabrik annab alatist tööd umbes 500 inimesele. Pealeselle ligi 150 inimest töötab Port-Kunda vabriku põlevkivikaevanduses Ubas, kus kaevetakse umbes 30.000 tonni aastas põlevkivivabriku tarvituseks. Põlevkivi klinkeri põletamiseks võeti tarvitusele eesti ajal; enne põletati inglise kivisöega, mida läks aastas ligi 2 miljonit puuda. Põlevkivi tarvitusele võtmist tuleb lugeda meie tsemenditööstuse suursaavutuseks, sest et rääkimata selle rahvamajanduslikust tähtsusest paranes ka tsemendi headus tunduvalt, ja

praegusel ajal Eesti tsementi loetakse valismaal parimaks portland-tsemendiks.

Tsement leiab väga mitmekesist tarvitamist põllumajanduses ja ehitustöödel.

Viimasel ajal ehitatakse juba maanteede katet tsementbetoonist, mis osutus kõige vastupidavamaks katteks. Ka elumaju on hakatud meil ehitama tsementkividest, kusjuures leiti, et kõige otstarbekohasem ja odavam on ehitada hooneid tsementtelliskividest n. n. nopsa süsteemi järgi. Jääb soovida, et rahvas enam tutvuks selle uue ehitusviisiga ja et meil metsade säilitamise eesmärgiga hakataks panema suuremat rõhku tulekindlaile ehitustele, milledest kõige odavamad on tsementbetonehitused.

Aktsiaselts „Eesti Marmor“.

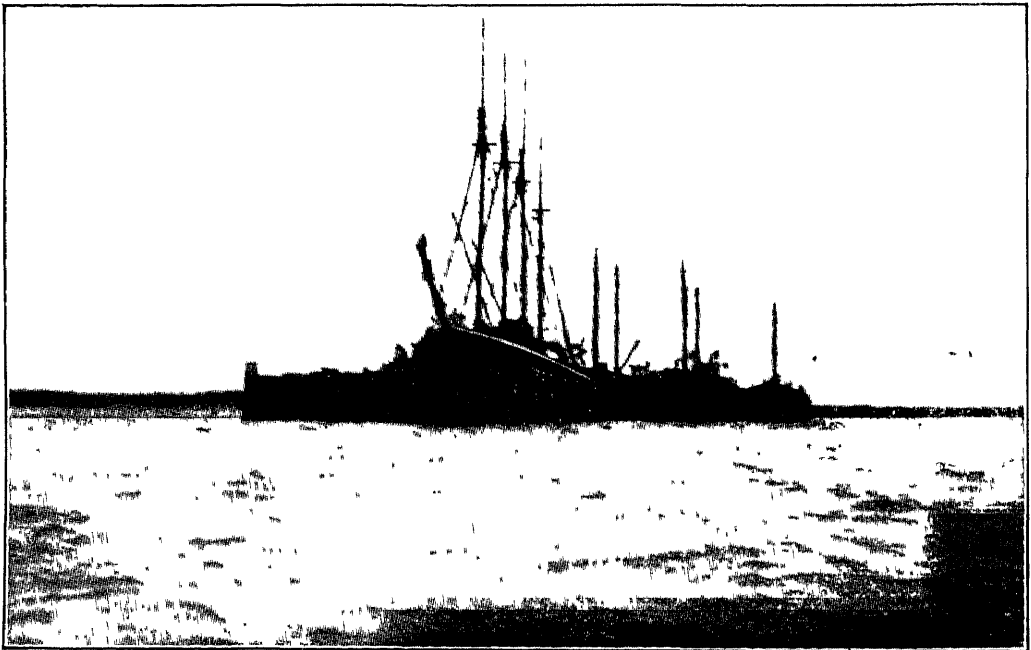
Marmori-, dolomiidi- ja lubjakivimurrud ning laevandus.

A.-S. „Eesti Marmor“ kaevandus Jaagurahul, Saaremaal, mis algas tegutsemist alles 1927. a., on vaatamata lühikesele tegutsemisajale arenenud suurimaks tööstuseks Saaremaal, andes teenistust enam kui 250 töölisel ja ametnikule. Tööstusettevõtte töötab peamiselt ekspordiks ja on leidnud püsivat turgu Rootsis, Saksamaal, Daanis, Soomes, Leedus ja Lätis. Ta toodang on

iga aastaga järjekindlalt tõusnud. Nii oli „Eesti Marmor“ toodang:

1928. a. 14.000 t, 1929. a. 32.000 t., 1930. a. 45.000 t. ja 1931. a. on oodata umbes 50.000 t.

Ettevõtte evib oma sadama, mis on 16 jalga sügav, oma raudtee ühes vastava veereva koosseisuga ja korralikuks välismaa tellimiste täitmiseks 6 laeva kogumahuga 3200 tonni.

A.-s. „Eesti Marmor“ sadam Jaagurahul, Saaremaal.

Laki- ja keemiavabrik H. Graf ja E. Jürgens.

Kodumaa vanemaid tööstusettevõtteid, Laki- ja keemiavabrik H. Graf ja E. Jürgens Tallinnas, mis töötab laki, polituuri ja värvi valmistamise alal, on viimasel ajal eriti hoogsasti arenenud. Töötades juba 1910. a. ja olles esimene ning ainus omasarnane laki- ja värvitööstus Eestis, on ta toodang, hoolimata eesti tarvitaja skeptilisest suhtumisest kõigele kodumaa kaubale, leidnud laialdast tarvitamist nii linnas kui maalgi.

O.-ü. H. Graf ja E. Jürgensi ettevõtte valmistab lakke igasuguseiks majapidamisteks ning tööstuslikeks otstarbeiks. Viimasel ajal on selle firma lakke, värve ja polituuri hakanud tarvita- ma eriti riigi- ja omavalitsusasutused, nõudes peamiselt mööbli-, põranda- ja nahavärve, sest ostes omamaa saadusi toetame kodumaa tööstust, andes võimaluse tööstusele arenemiseks ja rah- vale töö ja teenistuse leidmiseks.

Taimevõitehas „Kokk“ —

vanim taimevõitööstus Eestis.

Kuni 1922. aastani oli taimevõitööstus Ees- tis tundmatu, vaatamata sellele, et see tööstus tol ajal Euroopas oli juba üle 50 aasta vana.

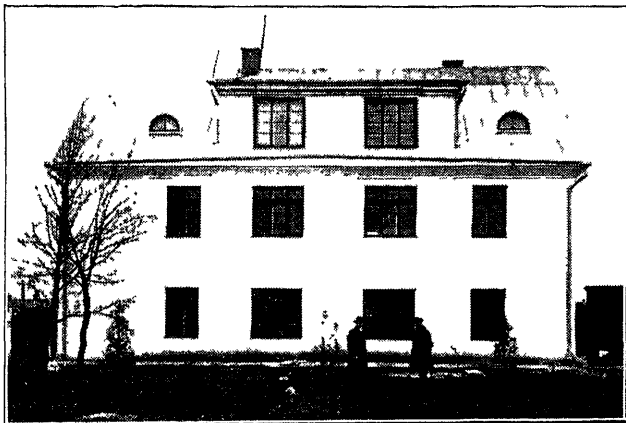
1922. a. detsembrikuus asutati esimene eesti taimevõitööstus firma „Kokk“. Tööd alus- tati väikeselt, vastavalt tolleaegsele taime- või tarvitusele, nimelt kolme töölisega.

Aegamööda hakkas ostjaskond taime- või kasulikkusest aru saama ja taimevõi läbimüük kasvas seevõrra, et „Kokk“ oma tööstust alata pidi suurendama. Üheksa aasta jooksul on tehase ruume juba neli korda suurendatud ja tööliste arv on tõus- nud 14 peale. Kokku annab aga taimevõi- tehase „Kokk“ tööd enam kui 25 isikule. Ka on mitmeti suurendatud tehase mehhaa- nilist sisseseadet. Veel käesoleva aasta jooksul saab taimevõitehas uued ruumid Suurel Pärnu mnt. 92 Tallinnas, kus ruu- mide avarus ja seadised võimaldavad pro- duktsiooni tõsta neljakordseks.

Taimevõitehas „Kokk“ on peale kodu- maa turu oma produktsioonile leidnud ka välisurgu, eriti oma parimat sorti taimevõile „Kokk“. Alates ekspordiga Soome, kus ta taime- või leidis lauavõina tarvitamist ja poolehoidu, laiendas „Kokk“ oma saaduste ekspordi ka teis- tesse maadesse — Belgiasse, N.-Venesse jne., ja praegu on teostamisel ekspordi korraldamine Ing-

lismaale. Kõikjal on taimevõi „Kokk“ leidnud heakskiitmist ja nõudmine ta järele suureneb alatasa.

Seega on tööstus, mida 9 aasta eest Eestis

Taimevõitehas „Kokk“. Uued ruumid S. Pärnu mnt. 92, Tallinnas.

veel ei tuntud, lühikese aja jooksul saanud elu- jõuliseks ja kasulikuks, valmistades odavat või aseainet ja andes riigile selle väljaveoga tunduva summa välisraha.

Ostes ja süües Eestis valmistatud taimevõid toetame oma töölisi ja riiki!

Riigi Sadamatehas.

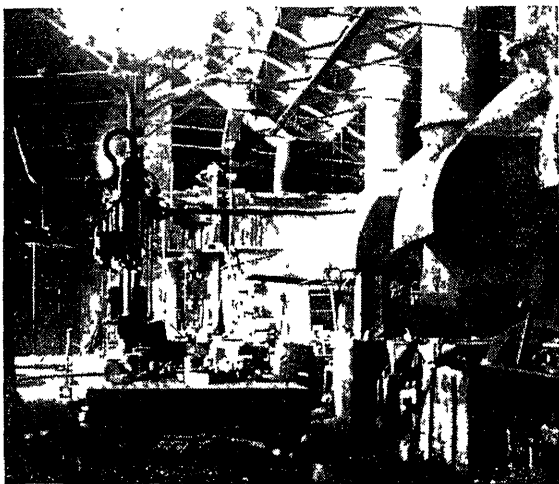
Riigi Sadamatehas on meie rahva laiemas ringkonnas seni vähe tuntud metallitööstus, mis on seletatav seega, et tehase vene valitsuse ajal, kui kroonuasutus, täitis ainult riigi töid, peami- selt sõjalaevastiku paranduse ja varustuse alal. Eesti vabadussõda tõi tehase endisse tegevusse tunduva muutuse, sest Riigi Sadamatehas oli neist

üksikuist metallitehaseist Eestis, kelle sisseseade vene enamlaste lahkumisel jäi kohale ja tehase võis vabadussõja algusest peale kohe asuda väga mit- mekesise sõjavarustuse valmistamisele ja paran- damisele.

Pärast vabadussõja lõppu tuli tehasel riigi tellimiste täitmisest siirduda rohkem eraasutuste

ja -isikute tellimiste täitmisele, kohanedes meie majanduselu nõudele, nii metalli- kui ka puu- tööstuse alal. Arvestades kauaaegseid kogemusi ja vilunud tööjõude, jälgides samm-sammult välismaal saavutatud uuendusi tehnika alal ja selles suunas endid alatiselt täiendades on tehas eesti ajal võrsunud suureks metallitööstuseks. Oma tööde eri iseloomu tõttu laevade parandustööde alal, mis sääraselt tehaselt nõuab kõige suuremat universaalsust, on Riigi Sadamatehas omandanud suure vilumuse ja kogemuse teostada töid mitmesugusel tehnilisel alal, kohanedes meie kodumaa nõudele.

Varustatud hästi sisseseatud katelsepatöökojaga on Riigi Sadamatehas ehitatud kõige suure-

Riigi Sadamatehase sepikoda.

maid aurukatlaid Eestis ja võib praegu võtta vastu ja täita peale igasuguste katelde tööde veel igasuguste raudkonstruktsioonide ehitamist ja muid needmisega ja šveissimisega seotud töid, nagu reservuaarid, sillad, sõrestikud jne. Laevade tarvete jaoks on tehasel olemas hästi sisseseatud malmi- ja vasevalamistöökoda, kus valmistatakse kõige keerulisema konstruktsiooniga valamistööd, ja valamistöde alal on tehasel vilumus täita kõige vastutusrikkamaid töid parimas headuses. Tehase sepatöökojas ülesseatud suured haamid ja pressid võimaldavad tehasel täita igasuguseid sepatööd masinate osade alal, suurusele vaatamata. Tehase treiali- ja lukusepatöökojad võimaldavad ka kõige suuremate valamis- ja sepatoodete ümbertöötamist metalli alal. Otstarbekohaselt sisseseatud puusepa- ja lauatoöstus oma aurukuivatusega ja suurema puumaterjalide tagavaraga lubab tehasel väga mitmekesise iseloomuga tellimiste täitmist, nii massiliselt kui ka üksikult.

Peale oma alatiste tööde laevade ja nende mehhanismide ehituse ja paranduse alal on Riigi Sadamatehases eesti ajal edukalt valmistatud: turbamasinaid, igasuguseid transportööre, tõstekraanaseid, jõgede ja järvede süvendusmasinaid, aurukatlaid, aurumasinaid, pumpi, mootoreid, igasuguseid sõrestikke, reservuaare, vaguneid ja vagonette, veoabinõusid, raudtee rööbastel sidematerjale, raudtee naelu, polte, mutreid, neete, mitmet liiki adateraseid ja muid põllutööriistade osi.

Tehas on oma mitmekesise ja püsivalt korraliku töö eest näitusmessidel vääriliselt hinnatud ja evib VII näitus-messi suure kuldauraha.

A.-s. „Extraktori“ taimevõlthas.

Meie taimevõitööstuse tähtsaim pioneer, a.-s. „Extraktor“, algas taimevõivalmistamist 1924. aastal. Kuue aastaga see omapärane ettevõtte on suutnud oma kõrgeväärtuslikule toodangule kindlustada kodumaal püsiva turu, tõrjudes välja välismaa taimevõi ja tõstes meie koorevõi ekspordit. 1930. a. kevadel asus võitööstus uude moodsasse hoonesse, milline osutub kõigiti eeskujulikuks vabrikuehituseks. Uutes hästi valgustatud ja piinlikult puhastes ruumides areneb taimevõitööstus kõigiti korrapäraselt, suutes valmistada taimevõid 8 tunni jooksul kuni 5000 kg. Täie koormatuse juures toodang võib veelgi tõusta.

Kuigi see päevane produktsioon näib olevat kaunis suur, ometi on Eestis taimevõi tarvitamine alles väike, võrreldes teiste maade tarvitusmääradega. Eesti on seni olnud kõige vähem taimevõi-

tarvitaja maailmas. Tuntud karjamajanduse mais, nagu Daanis, Hollandis j. m., ületab taimevõi tarvitamine koorevõi tarvitamise mitmekordselt. Daanis näiteks tuleb iga elaniku kohta aastas 20,7, Inglismaal 7,8, Saksamaal 7,2, meil Eestis ainult 1,4 kg. taimevõid.

Sellane tagasihoidlik taimevõi tarvitamine meil on seletatav ühelt poolt alles noore tööstuse ja propagandaga, kuid mõjukamalt meie ajast mahajäänud toitlusviisiga. Nimelt eelistatakse meil vanas eelarvamises ikka koorevõid, milline aga on sama toiteväärtusega taimevõist kaks korda kallim. Mais, kus protsent kõneleb taimevõi kasuks, tarvitatakse koduses majapidamises peaaegaliselt taimevõid, kuna koorevõi veetakse välja. Isegi meil, kus taimevõi tarvitamine on otse minimaalne, on see väikene taimevõi produktsioon soodustanud tunduvalt meie koorevõi

valjavedu. Taimevõi tarvitamise tõusuga aina võib tõusta koorevõi eksport ja tuua meile sisse puhast valisvaluutat. Kui meie meiereid produtseeriks ainult esmajärgulist koorevõid, mida võiks saata välja, ja kodumaa rahulduks taimevõiga, siis tahendaks see meie rahvamajandusele hiiglavõitu.

Sellest tehtagu järeldus, milline suur rahvamajanduslik tegur meil on taimevõitööstus. Ei peaks vist kellelgi olema kahtlust, et või meil Eestis ka tulevikus on peaekspordiaine.

Nüüd taimevõi toiteväartus. Keemiline analüüs näitab, et taime- ja koorevõi ainesisaldus on võrdne ja toiteväartus ühesugune. Mõlemad sisaldavad 82—84 protsenti rasvaaineid, samuti valkaineid ja vitamiine. Vitamiinid, millede toitvat väartust viimaseil aastail on laialdaselt ulistatud, ei puudu asjatundjate uurimuste järgi isegi taimevõis. Talvise toidu juures pole näiteks lehmavõis üldse vitamiine. Oluline võide vahe on see, et lähteaineks on — ühel looma-, teisel taime- rasvad, kuid, mis peasi, taimevõi on hinnalt ligikaudu kaks korda odavam koorevõist. See ongi põhjus, miks taimevõi tarvitus kõrge majanduskultuuriga mais on nii laialdane. Näiteks Inglismaalgi. Loomulikult meilgi areneb taimevõi hinnang ja meie taimevõitööstusel on ees suur tulevik.

Taimevõi valmistamine

Taimevõi lähteaineks on taimerarvarikkad kookospähklid, peamiselt n. n. Tseiloni kopra, mis on valminud päikeses. Koprast pressitakse õli, mis sünnib a.-s. „Extraktori“ kuulvas ja taimevõivabriku läheduses asuvas õlivabrikus.

Söögiõlid transporteeritakse võivabrikusse, kus nad üles sulatatakse. Kuna taimevõisse lisan-

datakse ka piima, siis on vabrikul ka oma meie-reiseadeldis. Piim pastöriseeritakse ja hapendatakse erilise kultuuriga. Piima kulub päevas 500 liitrit.

Kookosõlisse segatakse pahlkliõli, et õlmass tuleks sitkem ja elastsem. Suvel koguni kõvendatakse õlised, et takistada kiiret sulamist. Pärast segamist õlid ja piim juhitakse klopitörde, kus sünnib emulsioon, ja siit emulsioon läheb läbi dušimasina segu tarretamiseks. Edasi läheb see mass valtside vahele, et võimass muljuda plastiliseks ja eraldada lignee vesi. Harilik protsess, mis sünnib ka koorevõi valmistamisel. Nüüd või soolatakse.

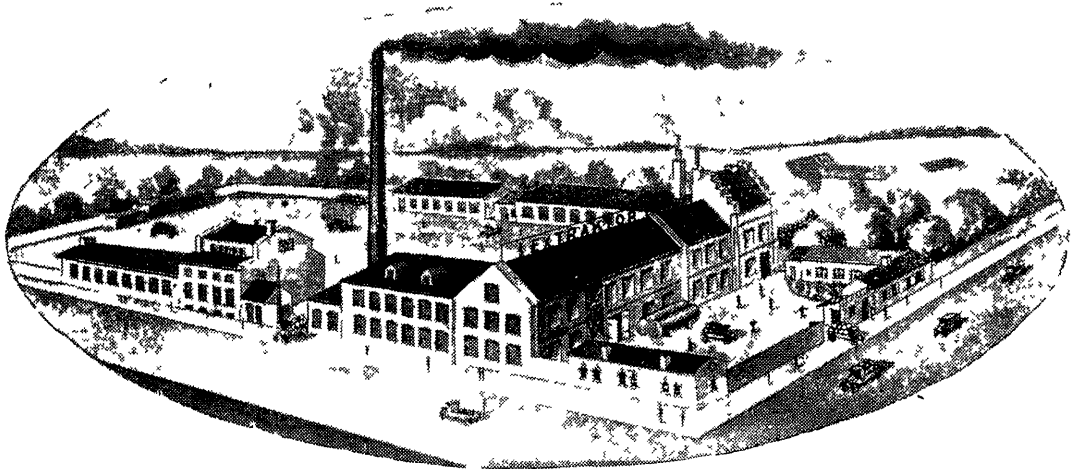
Valmis või kantakse juba pakkimismasinainesse. Need eraldavad väga peenetundeliselt 400-grammilised portsjonid, mis pakitakse etikettpaberisse ja need transportkastidesse. Kastid needitakse masinaga.

Võiainete kvaliteedi määramiseks toimetatakse laboratoorset uurimist. Määratakse ainete koosseis protsendiliselt ja ainete kvaliteet. Nii pääseb turule vaid kõrgeväärtuslik toiduaine.

Vabrikul on oma külmutusmaja. Ühes ruumis töötab külmutusmasin — kompressor — aurutades ammoniaaki, millist kasutatakse tavaliselt kõikides külmutusmajades. Kõrval on külmruum, kus võikastid seisavad -6° all.

Taimevõivalmistus sünnib algusest lõpuni täiesti mehhaaniliselt, nii et inimkäsi võid ei puutu. A.-s. „Extraktori“ taimevõivabrikus on puhtas esimene asi — kõik töölised töötavad puhtais valgeis kitleis; tööruumide põrandad on kaetud metlahplaatidega.

Töölisi on vabrikuis — suvel 30 ja talvel 70 inimest.

A.-s. „Extraktori“ tehaste üldvaade.

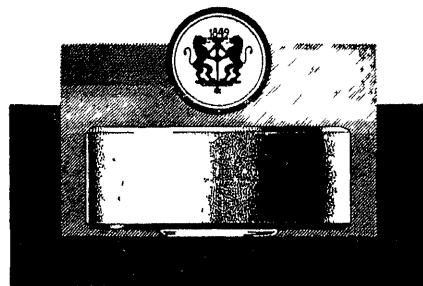
Toiduainete turg.

London.

26. VIII. Nisu, kaal — 496 Ingl. nl.		
Northern Manitoba	£	22/9
Hard Winter	"	17/6
Rosario Santa	"	18/—
" Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.		
Manitoba	"	18/9
Austraalia	"	14/9
Kansas	"	16/10 ¹ / ₂
" Odrad, Kanada nr. 3, kaal —		
370 Ingl. naela	"	15/7 ¹ / ₂
California, kaal — 420 Ingl.		
naela	"	40/—
" Kaerad, kaal — 320 Ingl. naela		
La Plata	"	10/9
Canada nr. 2	"	15/6
" Linad, cif.		
Riga Livonian Z. K.	"	33/0—33/10
Pärnu H. D.	"	31/0 —
Slanetz U/A Medium	"	41/0 —
" Bacon, kaal 112 Ingl. naela		
Iiri	"	79 0—90.0
Daani	"	72.0—74 0
Hollandi	"	67.0—69 0
" Munad, kaal — 120 Ingl. naela		
Inglise	"	10.3—14.3
Daani	"	10.6—12.6
" Või.		
Daani	sh	136.—138.—
Läti	"	109.—112.—
Leedu	"	106.—108.—
Eesti	"	110.—113.—
Siberi	"	93.— 94.—
Uus Merimaa	"	114.—116.—

Hamburg.

26. VIII. Nisu.		
Sisemaa, tonni eest	Rmk.	11.25—11.30
Manitoba, cif 100 kg. eest term.	fl.	6.10
Western II, cif 100 kg. eest	"	—
" Rukis.		
Sisemaa, tonni eest loco	Rmk.	8.80—8.90
" Kaerad.		
Sisemaa, tonni eest	"	9.00—9.20
" Odrad, suve.		
Sisemaa, tonni eest	"	8.90—9.40
" Odrad, talve.		
Sisemaa, tonni eest	"	8.70—8.80
" Suhkur.		
Hollandi, laadimisel	£	7/4 ¹ / ₂
C. S. R. — do —	"	6/10 ¹ / ₂
Poola — do —	"	6/3
Java, valge	"	7/9
" Riis, Burmah II, 50 kg. eest	"	10/1
" Rasv.		
American Purelard	\$	22 ¹ / ₄
Steamlard	"	21
Berliin.		
" Või.		
Sisemaa või I sort	Rmk.	138.—
" " II "	"	128.—
" " III "	"	114.—
Eesti	"	144.—146.—
Läti, punane	"	145.—147.—
" must	"	142.—143.—
Soome	"	148.—149.—
Siberi	"	126.—129.—

KAAL 100GR.

TARBESSEEP

REDEKING

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	14. VIII	15. VIII	17. VIII	18. VIII	19. VIII	20. VIII	21. VIII	22. VIII	24. VIII	25. VIII	26. VIII
Frank . . .	123.95	123.95	123.95	123.96	123.96	123.95	123.96	123.96	123.95	123.95	124.—
Dollar . . .	4.8576	4.8573	4.8582	4.8591	4.8588	4.8588	4.8594	4.8591	4.8588	4.8588	4.8618
Rootsi kroon	18.16	18.16 ^{1/8}	18.16 ^{1/8}	18.16 ^{1/8}	18.158	18.158	18.158	18.158	18.157 ^{7/8}	18.157 ^{7/8}	18.158
Daani kroon	18.17 ^{1/4}	18.17 ^{1/4}	18.17 ^{1/4}	18.17 ^{1/4}	18.17 ^{3/8}	18.17 ^{7/8}	18.17 ^{7/8}	18.178	18.178	18.178	18.178
Norra kroon	18.168	18.163	18.168	18.17	18.17	18.17	18.17 ^{1/2}	18.17 ^{3/4}	18.17 ^{7/8}	18.17 ^{5/8}	18.17 ^{5/8}
Saksa mark .	20.72	20.54	20.53	20.53	20.50	20.52	20.54	20.48	20.49	20.50	20.49
Soome mark	193.—	193.05	193.—	193.—	193.10	193.12	193.12	193.12	193.15	193.10	193.07
Floriin . . .	12.0437	12.0495	12.0462	12.0487	12.0481	12.0167	12.0492	12.0450	12.0468	12.0456	12.0525
Liira	92.86	92.83	92.86	92.88	92.86	92.88	92.90	92.91	92.90	92.90	92.92
Helveetsia fr.	24.91 ^{1/4}	24.91	24.928	24.98 ^{1/4}	24.98 ^{3/4}	24.967	24.98 ^{1/4}	24.97 ^{1/2}	24.93 ^{5/8}	24.94	24.97 ^{1/4}
Tšehhosi. kr..	164.—	164.—	164.—	164.—	164.02	164.02	164.—	164.—	164.07	164.—	164.—
Belgia frank	34.86 ^{3/8}	34.85 ^{7/8}	34.86 ^{1/4}	34.88 ^{1/4}	34.86	34.83 ^{7/8}	34.858	34.83 ^{5/8}	34.81 ^{1/4}	34.81 ^{1/4}	34.85 ^{1/2}
Sillingid . . .	34.55 ^{3/8}	34.55 ^{3/8}	34.55 ^{3/8}	34.55 ^{3/8}	34.54	34.56	34.56	34.55	34.54	34.58	34.56
Pengo	27.79	27.79	27.79	27.79	27.79	27.79	27.79	27.79	27.79	27.79	27.79
Latt	25.22	25.22	25.22	25.22	25.22	25.22	25.22	25.22	25.22	25.22	25.22
Litt	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75
Tšerv	9.42 ^{3/8}	9.42 ^{3/8}	9.42 ^{3/8}	9.42 ^{3/8}	9.42 ^{3/8}	9.42 ^{3/8}	9.42 ^{3/8}	9.42 ^{3/8}	9.44	9.44	9.44
Eesti kroon .	18.22	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20
Höbe p/unts	12 ^{3/8}	12 ^{3/8}	12 ^{3/8}	12 ^{11/16}	12 ^{11/16}	12 ^{11/16}	12 ^{13/16}	12 ^{13/16}	12 ^{15/16}	12 ^{7/8}	12 ^{15/16}
Plaat. p/unts											
Kuld p/unts .											

	B E R L I N										
	14. VIII	15. VIII	17. VIII	18. VIII	19. VIII	20. VIII	21. VIII	22. VIII	24. VIII	25. VIII	26. VIII
Naelsterling .	20.465	20.465	20.467	20.472	20.47	20.47	20.471	20.471	20.469	20.469	20.478
Frank	16.52	16.515	16.515	16.515	16.515	16.515	16.515	16.515	16.51	16.515	16.515
Dollar	4.213	4.213	4.213	4.213	4.213	4.213	4.213	4.213	4.213	4.213	4.213
Rootsi kroon	112.65	112.65	112.65	112.65	112.65	112.65	112.65	112.65	112.65	112.65	112.65
Daani kroon	112.60	112.60	112.60	112.60	112.60	112.60	112.60	112.60	112.60	112.60	112.60
Norra kroon	112.60	112.60	112.60	112.60	112.60	112.60	112.60	112.60	112.60	112.60	112.60
Soome mark	10.597	10.597	10.597	10.597	10.597	10.60	10.60	10.60	10.60	10.60	10.60
Floriin	169.95	169.95	169.95	169.95	169.95	169.95	169.95	169.95	169.95	169.95	169.95
Liira	22.07	22.07	22.07	22.07	22.07	22.07	22.05	22.05	22.05	22.05	22.05
Helveetsia fr.	82.08	82.08	82.08	82.00	81.90	81.94	81.94	81.94	82.—	82.02	82.02
Belgia frank	58.65	58.67	58.70	58.68	58.68	58.69	58.71	58.73	58.75	58.76	58.74

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 kg. eest ühes valge puuvilase kotiga.	Kroonid.	Granular poolsõre saiajahu (à 50 kg.)	100 kg. 44.00
Püülijahu:		„ sõre	„ „ 47.00
Rukkipüü patent (à 50 kg.)	100 kg. 33.00	Jahud: nisu, pehme, Ameerika ja Inglise	100 kg. 48.00—49.00
„ harilik	„ 30.00	„ sõre, Ameerika ja Inglise	„ 48.00—49.00
„ № 3	„ 29.00		
„Eesti Parem“ saiajahu (à 50 kg.)	„ 42.00		
„Kalev“	„ 39.00	„J. Puhk ja Pojad“ suurveski	
„Taara“	„ 38.00	Jahu: rukki	„ 17.20—18.00
„Kungla“	„ 33.00	rukkipüü	„ 29.00—33.00
„Sampo“	„ 26.60	nisu, pehme --	
Manna	„ 45.00	sõre	„ 26.80—47.00
Granular	„ 42.00		

A/S. Rotermanni teh.		100 kg.	Kroonid.			Kroonid.
Jahu: rukki		"	16.50—17.50	Kivistisi, sepa	1000 kg.	30.00—31.00
" " püütl		"	27.20—28.40	Koks, kütte	"	43.00—43.50
" " nisu, pehme — sõre		"	26.60—47.00	" gaasi, Tall. gaasivabrik	"	—
Nisu, Eesti		"	—	Kütteturvas (Riigi turbatööst.)	"	11.00
" külvi, suvi „Rubin“		"	—	Põlevkivi, I sort A fr. Kohla j.	"	6.10
Rukis, Eesti ja Vene segu		"	15.00—15.50	" I " B	"	5.50
Kaerad, toidu, Eesti		"	—	" II " "	"	4.50
" " Vene		"	10.50—12.00	" III " "	"	2.50
Odrad, õlle, Poola		"	—	" asfalt, mastiks, netto	100 kg.	6.00
" toidu, Eesti		"	—	" fenolaat, netto	"	8.50
Herned, valged, Vene		"	—	Karbolineum A & B	"	15.00
" " Hollandi		"	—	" C, netto	"	13.50
Vikid		"	—	" D, netto	"	12.00
Ristikhein, punane, Siberi, külvi		"	—	Estobituumen-pigi D & E, netto	"	9.50
Riis, Burma II		"	31.00—32.00	" A, B ja C tünnides, brutto	"	9.50
Kartulid, eksport		"	—	" tooresõli, netto	"	6.00
Kartulitärklis „Supérieur“		"	28.00	" raskeõli	"	9.00
Siirup, kartuli, 420/0		"	32.00	" mootornafta	"	9.00
Glükoos		"	25.00	Imbutusõli A, netto, vaatides	"	9.00
Või, eksport, I sort	1 kg.		1.85—1.90	" B " "	"	8.25
Margariin, välismaa	"		—	" C " "	"	7.50
" kodumaa	"		0.95—1.12	Katuselakk, franko jaam, brutto	"	10.00
Kaseiin, Eesti	100 kg.		—	Raualakk, franko jaam	"	22.00
Juust „Schveitsi“, kodumaa	1 kg.		1.80—1.90	Raud, sordi	"	10.00
Munad, eksport, Is. (kast 360 tk.)	hast		20.70—23.40	" viits	"	15.20
Kakao, Hollandi	1 kg.		1.25—1.70	" plekk	"	13.50—24.00
" Englise	"		1.20—1.45	" plekk, tsingitud	"	32.00—35.50
Kohv, Rio, Santos jne.	"		2.30—2.50	" talad	"	11.00—11.50
" Kesk-Ameerika sordid	"		3.10—4.80	Teras, Englise	"	70.00—100.00
Tee, laht., Orange Pekoe, Tseilon	"		5.00—5.50	" Saksa	"	70.00—100.00
" " Orange Pekoe, Java	"		3.80—5.00	" vedru	"	22.00—24.00
" " Moning, Hiina	"		4.00—4.70	" talla, ree	"	—
Suhkur, peenike, valge, Vene	100 kg.		26.00—26.50	Inglistina	"	300.—
" " " Tšehhoslov.	"		—	Seatina	"	45.00—48.00
" " " Poola	"		26.00—26.50	Vaskplekk, punane	"	160.00—200.00
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	"		—	" valge	"	150.00—180.00
jaam Irboska ja Narva	"		3.40	Tsüinkplekk	"	70.00—75.00
" " Saksa	"		3.40	Masinaõli	"	26.00—27.00
" " Poola	"		3.40	" Poola	"	22.00—24.00
Heeringad, Yarmouth, „Matties“	tünn		44.00—46.00	" Ameerika	"	26.00—30.00
" " „Matfulls“	"		48.00—50.00	Mootorõli	"	35.00—43.00
" Schoti „Matties“ 1931. a.	"		—	Autoõli, Ameerika	"	39.00—105.00
" püük	tünn		44.00—46.00	" poola	"	45.00—50.00
" Schoti „Matfulls“	"		—	Linaseemneõli	"	74.00—81.00
" Norra	"		—	Värnits	"	76.00—83.00
Liha, sea, I sort	1 kg.		0.55—0.65	Tsilindriõli, Ameerika	"	34.00—35.00
Liha, looma, I sort	1 kg.		0.35—0.55	" Vene 280 ⁰	"	33.00
Õlikoogid, linaseemne	100 kg.		12.50	" " 320 ⁰	"	50.00—55.00
" päevalille	"		12.00	" Ameerika 280 ⁰	"	31.00—36.00
" suhkrupeedi	"		5.00	" " 320 ⁰	"	44.00—50.00
Jahu, päevalille	"		12.90	Nafta, Vene	"	11.75
Segajõutoit I s.	"		12.00	" Ameerika	"	11.75
" II s.	"		10.80	" Poola	"	11.75
Sojatangud	"		14.00	Petrooleum, Vene, tsisternid ja		—
Nisukliid	"		7.00—7.50	vaadid	"	15.00—17.25
Maapähklikoogid	"		14.50	" Am., tsistern. ja vaadid	"	15.00—17.25
Sõdäherned	"		—	" Poola	"	—
Sõdajahu	"		—	Bensiin, Vene	"	35.60
Puu villane riie Bias, netto	meeter		0.51—0.62	" II sort	"	33.00
" Mitkal	"		0.37—0.47	Bensiin, Ameerika	"	35.60
Lina, Petseri, saatejaam	1000 kg.		—	" Riigi Põlevkivitööst. se-		—
" Võru	"		—	gatud välisbensiiniga au-		—
" Liivi	"		—	tode jaoks, frankosihthjaam	"	31.—
Õlilaseemned, 90%, baas,	"		—	Mootorpetrooleum	"	14.—
saatejaam	"		—	Pesuosoda, kodumaa	"	8.00—9.00
Linaseemned, külvi, 95% baas,	"		—	Seebikivi	"	27.00—29.00
saatejaam	"		—	Värvid, nigros., veessulav, välism.	1 kg.	5.50
Kivistisi, auru, Yorkshire,			—	" tsinkvalge, välism.	"	0.70—0.75
2 korda pestud	1000 kg.		28.50—29.00	" tinavalge, "	"	0.80
" " Newcastle	"		27.00—27.50	" ooker, "	"	0.17 ¹ / ₄ —0.21 ¹ / ₂

TEADAANNE.

Alates 1. septembrist 1931. a.

maksame hoiummadel:

tähtajaga 12 kuud mitte üle	7 ⁰ / ₁₀₀ aastas
” 6 ” ” ”	6 ⁰ / ₁₀₀ ”
hoiukassa arvel	” ” 6 ⁰ / ₁₀₀ ”
jooksva arvel	” ” 5 ⁰ / ₁₀₀ ”
korrespondent-arvel	” ” 5 ⁰ / ₁₀₀ ”

ja võtame laenudelt:

vekslite diskonteerimisel	9—11 ⁰ / ₁₀₀ aastas
kontokorrent-arvel kuni	11 ⁰ / ₁₀₀ ”

Eesti Laenupank
Eesti Rahvapank
G. Scheel & Ko.
Krediit Pank
Tallinna Aktsiapank
Tallinna Linnapank
Tartu Pank.

C. Scheel & Ko. Tallinnas.

Ärisels 31. juulil 1931. a.

Aktiva.

Passiva.

Kassa, välisraha ja arved teistes pankades	507.204.14
Väärtpaberid	158.194.80
Diskonteeritud vekslid	5.356.438.17
Deebitorid jooksva arvel	17.909.226.71
Korrespondendid:	
Loro	611.003.16
Nostro	998.662.55
Akkreditiiv- ja rembourss-deebitorid	2.796.030.97
Jooksvad kulud, makstud protsendid ja komisjon	732.558.69
Kinnisvarad	600.000.—
Muud aktivad	194.488.57
Avaal- ja garantiikohustused	
	2.560.965.41

Aktiivkapital	750.000.—
Tagavarakapital	750.000.—
Eri-tagavarakapital	175.000.—
Kustutuskapital	325.000.—
Tähtajalised hoiummad, jooksvad arved ja hoiukassa	2.000.000.— 8.895.912.23
Korrespondendid:	
Loro	616.035.68
Nostro	10.322.201.04
Panga giro-kohustused:	
a) edasi antud välismaa panga ja teiste aktsiade alusel	3.279.629.18
b) sisemaa rediskonteerimise alusel	625.282.67
Akkreditiivid ja rembourssid	3.904.911.85
Protsendid ja komisjon	2.796.030.97
Muud passivad	973.565.28
1930. a. kasu saldo	240.115.—
Avaal- ja garantiikohustused	
	115.035.71
	2.560.965.41

29.863.807.76

29.863.807.76

Inkasso dokumendid: Kr. 1.208.050.68
Väärtused depoo: Kr. 17.168.051.60

Aktsiaselts **EESTI MARMOR**

Marmor — dolomiit — lubjakivimurrud ja laevandus

Juhatus: Tallinn, Kinga t. 6/8. Tel. 431-20. Postkast 318. Telegr. aadr. „Eestimarmor“

Murrud: Jaagurahul, Saaremaal. Telefon Kihelkonna 20

Laevastik: merepukser „Marmor 1“ — 680 ind. H. P.
aurulaev „Marmor 2“ — 360 tonni d w.
merepraam „Marmor 3“ — 680 „ „
„ „Marmor 4“ — 680 „ „
„ „Marmor 5“ — 680 „ „
„ „Marmor 6“ — 680 „ „

== Oma jäätvaba sadam — Jaagurahu — avatud kõikidele sise- ja välismaa laevadele. ==

Itaallane ütleb:

Neapolit näha ja surra!
Nii tore on Neapol!

Teie aga peate kahjatsedes endalt küsima:
„Kus olen ma seni olnud, et ma varem *Tartu Tubakavabriku* paberossidest ei ole kuulnud.“

Tartu Tubakavabrik on puht-
eestlaste ettevõtte, töötab kodumaa
kapitaliga ja on oma ülesandeks
seadnud ainult kõrgeväärtslikku
kaupa turule lasta, teades, et

*kauba headus on
parim reklaam.*

Proovige vaid kord meie paberosse „Omar“,
„Miss“, „Concordia“ ja Teie jäate nende ala-
tiseks sõbraks ja tarvitajaks.

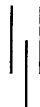
TARTU TUBAKAVABRIK.

Ehituse- ja Metallitööstus

„TEHNIK“

Võru (Pihkva) t. 1. Kõnelr. 3-04.

Tartu.

Vesivarustuse, kanalisatsiooni, keskküt-
te ja ventilatsiooni sisseseadmised.

Aurukatelde, masinate, pumpade ja
põllutööriistade parandamine.

Raudkonstruktsioonide valmistamine,
autogeeniline metallide kokkukeetmine
ja vasevalamine.

Laos:

pumbad igaks otstarbeks, torud, arma-
tuurid ja vesivarustuse tarbed.

Saapakreemi- ja küünlatööstus

Hans Vichmann

Tallinn, Paldiski mnt 20. Tel. 434-64

Soovitab jällemüüjaile parimas headuses ja
soodsaimate tingimustega

saapakreeme: CIRAGE

NEVA

OKEAN

NOVUS

Veesaapamääret KALAMEES

Steariin- ja jõuluküünlaid.

Metallipuhastuspulbrit VOLA. == Kingapuhastuspulbrit.

Riülid, riulikatted, lauakatted, mitmesugused alused
tahvelklaasist,

mille ääred kas lihvitud või lihtsalt nüristatud, taga-
vad puhtust ja on alati nägusad ja meeldivad.

Tarvitage ainult kodumaa

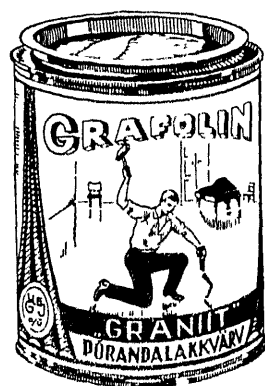
tahvelklaasi!

A.-s. Järvakandi Tehased

Mitte reklaam, vaid tarvitamine tõendab Teile, et

„GRANIIT“ põrandalakkvärv,
„DURO“ põrandalakk,
„GRAFOLIN“ emailvärv,
„LINOL“ õlivärv

on usaldusväärsed töömaterjaalid.

O/ü.

H. GRAF & E. JÜRGENS

TALLINN.